

Profesori na zagreb. sveučilištu.

Rektor. *Mesić Matija*, svećenik, začasni kanonik zagrebačkog prvostolnog kapitola, redoviti javni profesor povjesti hrvatske na filozofičkom fakultetu, redoviti član jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, predsjednik „Matice hrvatske“ član povjerenstva za državne pravno-historičke izpite.

Prorektor. *Conte Vojnović Kostantin*, Dr. prava, redoviti javni profesor austr. građanskog prava, rudnog prava itd.

I. Bogoslovni fakultet.

Posilović Gjurjo Dr. redoviti javni profesor uvodnih znanosti u novi zavjet i tumačenja sv. pisma novoga zavjeta iz vulgate i iz izvornoga teksta; o g. dekan.

Kržan Antun, Dr. redoviti javni profesor posebnoga diela dogmatike.

Iveković Franjo, Dr. redoviti javni profesor za uvodne znanosti u sv. pismo u obće, a staroga zavjeta napose, i za tumačenje sv. pisma st. zavjeta iz vulgate i izvornoga teksta i jezika hebrejskoga.

Stiglić Martin, Dr. redoviti javni profesor pastoralnoga bogoslovja.

Štadler Josip, Dr. izvanredni profesor fundamentalne dogmatike.

Rieger Josip, Dr. izvanredni profesor crkvene poviesti.

Koharić Ivan, Dr. izvanredni profesor kanoničkog prava i iz pedagogije.

Suk Velikiš, Dr. izvanredni profesor morala

II. Pravo i državoslovni fakultet.

Spevec Stjepan, Dr. redoviti javni profesor rimskoga prava, o. g. dekan, član izpitnog povjerenstva za pravno historički, sudstveni i politički izpit.

Brešćanski Aleksander pl. Dr. redoviti javni profesor parbenoga i izvanparbenoga postupnika i hrvatsko-ugarskoga prava, član izpitnog povjerenstva za pravno-historički, sudstveni i politički izpit, o g. prodikan, zapriseženi tumač. magjarskog jezika kod kr. žup. sudb. stola u Zagrebu.

Lorković Blaž Dr. prava, redoviti javni profesor političke ekonomije ustavne i upravne politike.

Conte Vojnović Kosta, Dr. kao gore.

Hančl Jaromir Dr. prava, redoviti javni profesor obće pravne poviesti.

Vrbanić Frane Dr. prava, javni izvanredni profesor austro-ugarske statistike i upravnoga zakonostvja.

Marjanović Luka Dr. prava, j. izv. profesor kanoničkog prava katoličke i iztočne crkve.

Špun-Štrčić pl. Napoleon Dr. prava, privatni docent kaznenoga prava, kaznenoga postupnika, i filozofije prava, kr. državni nadodvjetnik, član izpitnog povjerenstva za sudstveni državni izpit, narodni zastupnik.

Pliverić Josip Dr. prava, privatni docent obćega državnoga i međunarodnoga prava.

Sachs Mavro Dr. medicine, začasni fizik županije, praktični liječnik, privatni docent sudbenoga-lječništva i zdravstvene policije.

Rašić Dane, savjetnik kr. računovodstva, privatni docent državnoga računostvja.

III. Filozofički fakultet.

Mesić Matija kao gore.

Marković Franjo pl. Dr. filozofije, redov. jav. profesor filozofije, o. g. dek. dopisujući član jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

Geitler Leopold Dr. filozofije, redov. jav. profesor savjetujuće slavenske filologije.

Nodilo Nadko, redoviti javni profesor obće poviesti.

Meilsner Franjo, redoviti javni profesor latinske klasičke filologije.

Šrabeč Armin, redoviti javni profesor grčke klasičke filologije.

Pevalek Franjo, kvestor i privr. pristav sveučilišta.

D o p i s i.

Iz Pazinščine 27. oktobra.

Kad se radi o važnih stvarih nije odviše, ako se čovjek i više puta na nje vraća, držeć se nauka Spasitelja, velećega: Tko kuca, otvorit će mu se, a tko išće, nač će.

Tako i mi neprestanimo raditi (delati) i tražiti naše, makar se u početku činilo, da nećemo mnogo postići; u nepovoljnu vremenu i u zlu neklonimo duhom, dapače smielije i srčanije napried stupajmo.

Zadnji put pišuć vam o gimnaziji pazinskoj neke viesti, spomenuh jezik hrvatski, naime da se nepredava, kako njegovo dostojanstvo zahtjeva; a danas mi je kazat, kako bi se mogla, po

momu mnjenju, u kratko vrijeme napuniti pazinska gimnazija djakah iliti školanah i bez velike muke.

Pazin jest u sredini Istre, a sve naokolo leže dielom veća dielom manja sela i razsijane kuće, kao Stari Pazin, Pazinsko Polje, Liudar, Novaki, Zaričje, Beram itd. Ta sela nisu baš daleko od Pazina, nego neka pol a neka uru hoda, dakle djeca od 8 god. unapried bi mogla lahko i bez velikog napora hoditi svaki dan u jutro u Pazin, a na večer vraćat se kući, ko što nekoji i čine, ali žalibože do sada jako malo. Tim načinom netreba roditeljem plaćat za djecu košte, nego je dosta nabavit im odieću, obuću, za školu potrebne knjige; što sve mnogo ne stoji, buduć da djeca, ako i nehode u školu, moraju biti svejedno odjevena, obuvana i nahranjena.

Uzmimo, da bi ih moglo na taj način pohađjati školu iz Staroga Pazina i paz. Polja 20—25, iz Lindara 10—15, iz Novakah 4—6, iz Zaričja isto tako, iz Berma kakvih 5: to bi iznašalo od 45—60 djakah iz same najbliže okolice pazinske, što bi, pribrojiv ih onim, koji već škole polaze, preko stotinu iznašalo.

Nu zar nebi mogli i Žminjci kakvih 10 uzdržavat u školah? A gdje je Gračišće, Pićan, Gologorica, Tinjan, a da druga sela i ne spomenem? Zar nema i u tih selih kmetah, koji bi mogli svake godine po koju stotinu potrošit za svoje diete, dok uzraste, dok mu se uzgoji i izuči, pak onda nek ide kamo ga želja vuče, da si najde kruha? Treba bo na um uzeti, da se čovjek nehrani samo motikom i ralom, nego da ima različitih stazah do kruha, koga sada kod nas većinom tudjinci iz lahka uživaju. Naši ljudi mišljahu jednoč, da samo gospoda smiju učit više škole, da su ona jedina sposobna za više službe i časti, a da kmet nije za drugo nego do li za obdjelavat zemlju; pak uz to, kad si ih i nagovarao, da šalju djecu u školu, izgovarali bi se: Ki će pošiljat — to previše košta, kad nimamo doma škole! Ali sada pošto imadu pod nosom školu, neće se moć više izgovarat. Ja priznajem, da je dosada premnogo koštalo, pošiljat djecu Bog zna kamo u školu, a naši su ih ljudi zato premalo i pošiljali, pak upravo sbog toga imamo posvuda samo Talijane, koji u ničem nevrjede za kmeta, koliko bi domaći čovjek. Talijan se jedva dostoji počastit nas kakovim: *moštro dun ščavo*, buduć da s nami neznade progovoriti.

Ni odsada neće moći djeca pohađjati škole bez ikakvog potroška i kad budemo imali podpunu gimnaziju u Pazinu, al ipak neće biti troška koliko prije, jer kmeti, kojih djeca moraju u Pazinu bivati, dakle koji nisu iz bližnje okolice, bi mogli i u naravnih stvarih plaćat za sinove n. pr. vinom, pšenicom, krumpirom itd. što je dakako kmetu laglje smoci, nego li gotov novac. A nebi li i Otcu Franciskani u Pazinu mogli više djakah kod sebe držat pogodbom, da im kmeti u naravnih stvarih trošak izplaćuju, buduć imadu sada dosta prostora? Koliko nebi si oni tim načinom stekli usluge za prosvjetu i za našu narodnost u Istri! Koliko nebi više ugleda imali kod ljudi! Nespominju li se Otcu Franciskani i sada pohvalno poradi onih vriednih ljudi, koje su nekada odgojiti pomogli?

Isto tako mogli bi i nekoji imućniji plovani malenom podporom potaknut i ponukat roditelje, neka svoje diete dadu u školu. Nekim bi dosta nabavit odieću, drugim kupit knjige, opet drugima dati koju forintu u gotovu, pa bi tako, vjernjete mi, mnogi kmet dao diete u školu.

Ali zato treba žrtavah, a tih se, ako su i male mnogi i mnogi stro-e. Mnogi, toli duhovni toli svjetovni nit su topli nit su mrzli ni za puk naš, ni za narodnost našu, ni za školu, ni za Bratovščinu itd.

Zašto, pitat će koji, zašto zahtjevaš, da samostan, da svećenici žrtvuju, a ne svjetovnjaci? Eh, brajne! znadem da su u Istri svjetovnjaci ljudi skoro svi sebičnjaci — sami za sebe — pak im badava dosadljivat, a uz to su bogatiji svjetovnjaci Talijanaši i Šarenjaci, koji nemare za nas ni za naše, dapače žele da bi nas nestalo, pa tko da od njih traži podpore, kad se veli: Jaoh si ga onomu, koji se mora svomu neprijatelju klanjati!

A svećenici su većinom naša krv, znađu da bez nauka, bez mladeži izobražene neima narodnost oslobodjenja, da su sjemenišća prazna, pa da će ih, ako bude iško tako napred, morat biskupi pozatvorit. A kad nebi bilo svećenikah, što bi onda siromašni puk? Jaoh si ga njemu bez svojih pastirah! Jednom riečju obraćam se na svećenstvo jer oni uvidjaju, kako na nas navaljuju dvoji neprijatelji, da nam naime otmu vjeru i narodnost hrvatsku — naše najmilije i najdraže blago!

Na noge dakle, kmeti, šaljite djecu u školu, ona će vas oslobodit, nadoplatit će vaše trude i potroške prije ili poslie; nezaostanite ni Vi duhovnici, kojim je sveta dužnost, kazati pravi put sebi povjerenomu puku! Znajte da nam je teško izbjegnūt pogibeljim, koje nam priete, ako se ne bude mladji naraščaj, na kom, kako se veli, sviet stoji, nadabnuo i razpalio za vjeru i narodnost našu, ako ih nebude više na broju složno zapjevalo:

„Još nam Istra ni propala,
Dok mi živimo;
Vieško se budu stia
Kad ju zbudimo!“

Grozni događaji u Podgorici.

O groznih ubojstvih i strahovitih nasiljih, što no su se onomadne u Podgorici na tursko-crnogorskoj medji pripetili, evo što se kao istinito pripovjeda.

Petar Ivanov Popović, turski podanik, htjeo se osvjetiti na turčinu Jusuf Mućini, čiji brat, kad je kujmakan bio, uzeo mu bijaše sve imanje te ga iztjerao iz kuće. Poradi toga dogovori se Pero sa svojim bratom Todorom i bratčedom Vulom te svi tri ukupno upute se put Podgorice. Imao je Pero jednu sestru, koja opazivši, da joj bratja nešto važna misle, dade se za njimi i sprati jih u Podgoricu. Kako prispjehu u mjesto, svrnu svi ukupno u gostionicu. Pero se malo zatim digne i reče svojoj bratji, da ga malko počekaju, dok si on ide kupiti tabaka. Pero ide jednom ulicom i nadolje do kuće, gdje je pribivao napomenuti Jusuf, obazre se i vidi sestru, gdje zaplašena za njim idjaše; reče joj, da neka hitro teče u gostionicu, i kaže bratu i rođaku, da bježe. Sestra, koja je sada najbolje spoznala, što joj brat namjerava, poče ga opet moliti, da odstupi od te nakane, ali sve uzalud. Pero se što prije približi Jusufu, oko kojega stajaše 20 Turakah, izvadi revolver i udari nanj dok ga ubije. Turci okolostojeći sa svih stranah stadoše pucati na Pera, i udilj ga dakako usmrte. Nu to njim ne bijaše dosti, nego u svojem divljem bjesnilu, pozvaše ostale Turke podgoričke, uzbuniše se i svi ukupno oboružani stadoše teći po gradu Podgorici i izvan njega, pa svakoga Crnogorca, il koji bi god imao kapu po crnogorsku odmah posjekoše. A to im je bilo lahko i učiniti, jer ne samo da je Podgorica grad turski i u njem mnogo Turakah, nego jer Crnogorci neimahu pri sebi oružja buduć ga po zakonu moraju predati na vratih mjesta. Turci nespominjuć svake vrsti zločinah, u koliko se doslie znade ubiše do 20 Crnogoracah što mužkih što ženskih, upališe i porobiše mnogo kućah, u kojih stanovahu kršćani, koji da uteku sjegurnoj smrti, pobjegoše u gore. Kako je strašno divljaštvo tursko, lahko se vidi i iz toga, što nijedna od nedužnih umorenih osobah neimaše manje od 7 a mnoge do 32 rane.

Nego kako se raznio glas o tih strašnih ubojstvih i nečuvjenih zločinah, svako se crnogorsko srce gorko uzburka, i nije dvojbe, došlo bi bilo odmah i do oružja, da nije crnogorska vlada najstroži mir svim svojim podanicom zapovjedala. Na 2. t. m. sakupila se u Podgorici turska i crnogorska iztražna komisija. Od strane Crnogore poslovali će senatori Vrbica, Radović i sekretar Vuković.

Crnogorci teško oplakuju pogublenu bratju i divljaštvo tursko, koje neima mjere ni konca, al ujedno poznaju uvriedu, koju Turci učiniše njihovoj časti, pa nestrpljivo očekuju, da se ona ozbiljno popravi, ako ne s ljepa, to prahom i olovom. Ele, bilo bi, vrijeme, da bi se već jednoč evropejska diplomacija probudila od svoje duboke nemarnosti, pa oživotvorila a nevjernoj Turskoj za uboge kršćane bar one zakone, kojimi bi im se ako ne drugo, osjegurao život i imanje!

Imenik društvenikah

BRATOVŠČINE HRVATSKIH LJUDI U ISTRI.

Petris Lovrienac Prot. Ap., kanonik, plovani u Cresu f. 20 u kap.; Vinko Orlandini kapelan u Sv. Lovreću od Pazenatika u godišnji prinos f. 3; Mate Trinajstić bogoslov s Vrbanika f. 1; Pop Frane Volarić doktorand f. 3; Pop Ivan Bersenda doktorand f. 3; oba u Beču; Josip Cvitko kurat u Kastelvenere f. 1; Anton Klemenčić plovani u kapital f. 1; Petar Flego kapelan u kapital f. 4 u god. prinos f. 1; Anton Stihović kapetan u god. prinos for. 1; Frane Jedrejčić-Miličić posjednik u god. prinos f. 1; Ivan Fabris u kapital f. 1 u god. prinos nvč. 30; Angjel Fabris u god. prinos nvč. 30; Ivan Stefanutti u kapital nvč. 20 u god. prinos nvč. 30; Josip Klenovar u god. prinos nvč. 30; Andrija Jedrejčić u god. prinos nvč. 30; Tone Skoflić u god. prinos nvč. 30; Mate Češić u god. prinos nvč. 30; Ivan Zidarić u kapital nvč. 20 u god. prinos nvč. 30; Mate Filipić u god. prinos nvč. 30; Josip Lovrinić u god. prinos nvč. 30; J. F. u god. prinos nvč. 30; Zaričanski f. 5; svi na Lindaru. Petar Studenac kanonik i župnik u kapital f. 3; Gašpar Petelinšek kapelan u god. prinos f. 1; Martin Tanković posjednik u god. prinos f. 1 u kapital f. 1; Juraj Krizmanić trg. pomoćnik u god. prinos f. 1; Martin Marić pok. Mate u god. prinos nvč. 40 svi u Kanfanaru.

Svota f. 56 nvč. 10. — Ukupno sa zadnjom svotom for. 1204 nvč. 20.

Književne vesti.

Ovih danah je izišla iz Albrechtove tiskarne u Zagrebu knjiga: **Pogled u Lučbu**, što ju je po A. Bernsteinu preveo Gjur Ester, učitelj na glavnoj učioni u Koprivnici i pravi član hrvatsk. pedagogijsko-književnoga zbora. To je već III. knjiga „Pedagogijske Biblioteke“, što izdaje pedagogijsko-književni zbor hrvatski. Svakom našinem, komu je stalo do temeljita znanstvena izobrazjenja, ova je knjiga dobro došla, jer ako ikoja, to je Lučba iliti Kemija jedna od najkorisnijih i ujedno najugodnijih znanostih. Bez poznavanje Lučbe čovjek tumara po svijetu kao u tmuni, pa nezna ni što je kruh, koji jede, ni što voda, koju pije, ni što oganj, na kom se grije. Lučba ga učii, da je vas sviet stvoren od nekoliko počelah, koja se neprestano slućivaju i različivaju, pa mu daju ovaj vid iliti formu, koju evo gledamo. Ovo neka bude rećeno zato, da i ta knjiga nadje što više prijateljah u našem narodu.

Rječnik slovinsko-talijanski, priredio ga za tisak O. Dragutin A. Parčić. Nije pretisak rječnika god. 1858, izdanog, no nova baš radnja neutrudivog O. Parčića, toliko se ovaj rječnik razlikuje bogatstvom od prvoga. Takovo djelo netreba preporuke, što scienimo da vješti i nevješti narodnomu jeziku moraju da ga nabave. Ipak usudjemo se preporučiti ga onoj šaki tvrdokornih griješnikah, koji nam svedjerr jednu te istu pjevaju: dajte nam pomagala! — Na prodaji je kod svih knjižarah u pokrajini, a stoji for. 3.50. (Pravo.)

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji.

Č. g. Juraj Rastelli, koji je dosle imao službu u biskupskoj kancelariji, bi imenom duhovnim pomoćnikom u župnoj crkvi S. Maria Maggiore (Jezuiti), a na njegovo mjesto stupi č. g. Juraj Pitacco, koji je bio privremeni katehet pućkih školah u Piranu. Č. g. Nikola Burlin ide iz Grizinjane u Mile; č. g. Dinko Vidali duhovni pomoćnik u Milah ide u Grizinjane. Č. g. Jakov Leben bi imenovan duhovnim pomoćnikom i učiteljem u Šterni. Mladomišnik pop Ivan Delise postade kooperatorom u Izoli. — Č. g. Popu M. Dobravcu bi dovoljeno, da uživa mir jošte za 6 mjesecih.

Različite vesti.

* Dohodei i troškovi austrijske monarkije, što no bijahu pro-računani za prihodnu godinu 1875.		
	dohoci	troškovi
Carški dvor	—	4,650,000
Kancelarija kabineta Nj. Velićanstva	—	74,295
Carevinsko vieće	—	1,648,365
Carevinski sud	—	22,000
Ministarsko vieće	430,235	620,542
Ministarstvo unutarnjih posalah	1,131,677	19,652,869
„ državne obrane	39,288	8,417,000
„ bogoštovja i nauke	4,686,304	17,268,287
„ financijah	320,120,827	72,402,596
„ trgovine	20,285,350	25,545,244
„ poljodjelstva	11,039,290	11,971,640
„ suda	370,294	20,615,340
Visoki dvor Grofovalah	—	157,000
Mrtve plaće iliti pensioni	36,194	12,522,445
Podpore i oskrbnictva	—	19,710,311
Obćeni dng	9,412,336	91,446,784
Upravljanje obćega duga	345,600	791,687
Prinesci za troškove zajedničkih posalah	—	76,267,146
Dohodei od prodavanje državnih dobarah	900,000	—
Plaćanje parobrodarskoga društva na Dunaju	632,309	—
Preostanak u kasi	—	—
Ukupna svota	369,429,694	381,782,551

Iz ovoga se računa vidi, da će Austrijska Monarhija imati ove godine 12,352,857 for. više troška nego dohodka!

* Zima. Od prošlog četvrtka imamo ovdje pravo zimsko vrijeme. Bura brije na moru i na kopnu kakova riedko kad, a oko-lišna se brda biele od snjega, akoprem je drveće još i sad zeleno, il pak počelo stopram suriti. Na susjednom Krasu pala je tolika sila snjega, da su zastajali i sami željeznički vlakovi, a od bure nisu mogli ni parobrodi nikamo iz luke.

* Franjo Fegitz, dosadnji okružni kapetan na Voloskom, postao je namjestničkim savjetnikom u Trstu. Još neznamo, tko će doći na njegovo mjesto, no ufamo se, da će znati i on naš jezik, jer drugač nebi bio na svojem mjestu u Kotaru, gdje je vas puk čisto hrvatski, izvan dva ili tri, ne Talijana, nego Šarenjaka na Voloskom.

* U „Vaterlandu“, njemačkih bečkih novinah, čitao se ovih danah dopis iz Gorice, kojim dopisnik radostno javlja, da je namjestnik, barun Pino, zapovjedio poreznim ili financijskim uradnikom, neka slovenskim kmetom pišu slovenski. To je liepo, jer je pravedno, pak se ufamo od pravednosti baruna Pina, da će zapovjedati svojim uradnikom i po Istri, da govore i pišu Slavenom slavenski. Na nekoje činovnike ljudi se gorko tuže i povjedaju stvari, kakove se nedogađaju nigdje drugdje. U nekom selu bio je pozvan neki seljan za svjedoka, pa buduć da nije znao talijanski govoriti, povieda se, da mu je sudac na svršetku rekao: *A te pagherò la giornata, quando avrai imparato la lingua italiana*, to jest: *Tebi ću platiti dan, kad se budeš naučio talijanski!* Skrajno je vrijeme, da se vrhovne oblasti uvjere, da ima u Istri puno više Slavenah nego li Talijanah, pak da kmetom dadu sudce, koji umiju njihov jezik, jer drugač se može lahko pravda izvrnuti i pripetiti, da pravednik bude odsudjen, a krivac opravdan.

* Na pazinskoj gimnaziji upisalo se je ljetos, kao što čujemo, devedeset i tri djaka. To je liep početak, a mi se tvrdo ufamo, da će ona gimnazija do tri godine, kad dojde naime do svoje cielosti, biti u svakom smislu prva u Istri.

* Koparska i pazinska gimnazija i štipendije. U programu koparske gimnazije od prošle godine se čita, da je porečka Junta dala osmerici ondesnjih djakah štipendije, a osmerici novčanu pripomoć, daklem šestnaestorici na 127 svih djakah; dočim je posve pozabila na Pazin, gdje bijaše u četirih dotle otvorenih razredih 63 djaka, jer nije nijednomu od njih podielila nikakve ni štipendije ni pripomoći, kao da nisu i oni Istrani. Možebit da tamo nije nitko potreban, pa da se nije ni utekao Junti, ali se to jedva daje vjerovati. S druge strane sam ravnatelj koparske gimn. bi reć da se čudi gorirečeno Juntinoj darežljivosti, jer piše u programu, da je dielila *a larga mano* štipendije i pripomoći, koje su morale platiti, dodajemo mi, većinom žaljive slavenske ruke. Dobro je, da naši ljudi i to doznadu, morebit će jednom progledati. A mi od naše strane nećemo prestati odkrivati stvari, koje nam se vide da nisu u redu, pa makar se nekoja istranska gospoda još toliko gušila, velec: *La Sloga è un foglio immorale e infernale*, to jest, da je „Naša Sloga“ list bez Boga i duše.

* Stremayerov „Jamais.“ Čitamo, da je ovih danah Stremayer, ministar nauke i bogočašća, rekao u bečkom carevinskom vieću, da neće biti nikad uveden hrvatski jezik u srednje dalmatinske škole. Mi se spominjemo, da je pred desetak godinah bio rekao u franceskom zakonodavnom tiehu i Napoleonov ministar Rouher, da neće Talijani „nikad“ (jamais zámè) u Rim, pa gdje je sad Napoleon i gdje i što njegov ministar Rouher, a Talijani su ipak Rim dobili. Zato nas poradi toga Stremayerova „Jamais“ ni najmanje glava nebolí, jer su narav i pravo jači i od najjačih ministrah!

* Niemci i Hrvati. Slavni Dr. Gneist, prorektor berlinskoga sveučilišta, da je pisao biskupu Strossmayeru pismo, u kojem mu veli, da su berlinski krugovi veoma zadovoljni, kako bjehu u Zagrebu prilikom sveučilišne svečanosti liepo dočekani njemački učenjaci i profesori, pa da tamošnji Niemci goje najvrucèe simpatije za naš hrvatski narod. Početnike, kao što smo mi, to nemože nego obodriti i ohrabriti na putu, na koji smo stupili.

* Na sveučilištu zagrebačkom ima dosad upisanih 270 slušaoca: Kad uzmećo na um, da liečnički fakultet nije još otvoren, to je mnogo, jer ima u Europi i starih sveučilištah, koja nebroje toliko djakah. Hvala Bogu, početak je dobar, a unapred bit će još bolje; kad se naša mladež izvan kraljevine uvjèti, da će joj zagrebačke svjedotebe vriediti kao i gradačke ili bečke, kao što i biće.

* N. P. barun Rodić, namjestnik dalmatinski, vratio se onomadne iz Beča, kamo je bio otišao, kakono „Narodni List“ iz pouzdana izvora javljaše, il da što zadobi za nevoljnu Dalmaciju, il ako ne, da se odreče svoje namjestničke časti.

* Potres. U Klani, zgora Kastva dne 23. na 24. pr. mjeseca noću u 1 sat i 38 časovah tresla se je zemlja tako žestoko, da se je malo i veliko od straha prepalo. Ovomu pako nije se čuditi, jer je 1. ožujka 1870. potres ondje nekoliko kućah srušio. Zemlja se je ovaj put tresla tri sekunde od jugozapada prema sjeveroiztoku. Kad je strešnja prestala, čuo se još izpod zemlje mukal štopot. Triesak bio je vertikalan, te se je ljudem činilo, kao da jih nešto diglo iz postelje i odmah opet apustilo.

* Nova cesta otvorena je iz Ogulina u Novi i Kraljevicu, koja je prozvana imenom N. V. kraljevića nadvojvode Rudolfa. Ovu cestu zasnovao je i počeo pred dvie godine već graditi preuvišei gospodin zemaljski zapovjednik A. barun Mollinary. Pučanstvo primorsko i krajiško, kojemu će Rudolfova cesta biti pravom blagodatí, dalo je izraza svojoj hvali u brzojavkah, u kojih kliče: Živio ban Mažuranić! Živio barun Mollinary!

* Crnagora i more. Čuje se, da će usljed podgoričkog pokolja Cetinjska vlada tražiti od Turske, da joj odstupi nešto primorja, odkud će imati i Crnogora neposredni odušak na more. Kad bi podgorički pokolj barem tim plodom urodio, ni Crnogorci ni ostali južni Slaveni nebi ni polak žalili one prolivene krvi, kad je već sudjeno, da bez krvi neima spasenja.

* Kakova će ljetos zima biti? Učenjaci sa pariške zvjezdarnice sude, da će zimus rano nastati velika studen. Vele najme, da će od 15. Novembra do 15. Januara biti veoma oštra zima.

* Crkvene viesti. U središnje bogoslovsko sjemenište goričko stupilo je ljetos za goričku nadbiskupiju u I. razred 4, u II. 2 bogoslova; za tršćansku biskupiju u I. razred 2, u drugi 1; za porečku u I. razred 1; za krčku u I. razred 1. U svih četirih razredih za sve četiri biskupije ima u onom sjemeništu 43 bogoslova, gdje jih je pred nekoliko godinah bivalo do stotine.

Koliko je trgovačkih brodovah na svijetu. Polag najnovijih izviestjah Inglezka posjeduje 20,332 broda na jadro sa 5,320,089 tonelatah. Za njom sledi Amerika sa 6786 brodovah i 1,137,177 tonelatah; Norvegijska sa 3930 brodovah i 1,137,177 tonelatah; Italija sa 4220 brodovah i 1,127,032 tonelatah; Njemačka sa 3834 brodovah i 893,952 tonelatah; Francuska sa 3973 brodovah i 858,657 tonelatah; Španjolska sa 2867 brodovah i 540,211 tonelatah; Olandezka sa 1447 brodovah i 397,232 tonelate; Grčka sa 1327 brodovah i 347,744 tonelate; Švedska sa 1827 brodovah i 327,409 tonelatah; Austro-Ugarska sa 965 brodovah i 336,113 tonelatah; Danska sa 1226 brodovah i 170,834 tonelate. Portugalska, Turska, Belgij i druge manje države neposjeduju znamenit broj brodovlja. Treba napomenuti, da u ovom izviestju evropejskoga brodovlja nebroje se nego oni brodovi, koji imaju preko 50 tonelatah, a američanski brodovi, koji imaju preko 80 tonelatah. Svekoliko trgovačko brodovlje na svijetu na jadro iznosi 56,281 brod sa 14,185,836 tonelatah. Godine 1870 svega kolika brodovlja na jadro bijaše 59,518 brodovah sa 16,042,498 tonelatah.

Sve ukupno brodovlje na paru broji 5148 parobrodah sa 4,328,193 tonelate. Od ovieh, Inglezka posjeduje 3061 parobrod sa 2,624,431 tonelatu; Amerika 403 parobroda sa 483,034 tonelate; Francuzka 392 parobroda sa 31,665 tonelatah; Njemačka 200 parobrodah sa 204,894 tonelate; Španjolska 202 parobroda sa 138,675 tonelatah; Talijanska 103 parobroda sa 85,045 tonelatah; Austro-Ugarska 91 parobrod sa 84,155 tonelatah; Olandezka 95 parobrodah sa 72,753 tonelate; Ruska 114 parobrodah sa 67,522 tonelate. Za ovima sledi Norvejska, Danska, Belgij, Grčka, Turska i druge manje države.

Upisani kao izgubljeni: u godini 1870 brodovah na jadro 2644, parobrodah 207; u godini 1871 brodovah na jadro 2768, parobrodah 253; u godini 1872 brodovah na jadro 3037, parobrodah 315; u god 1873 brodovah na jadro 2791, parobrodah 363.

Nakon 3 godinah napriedka, od god. 1870 do 1873 broj se je brodovah na jadro umanjio, a broj parobrodah povisio.

Molimo naše p. n. predbrojnice, koji nam predplatu duguju, da nam ju izvole poslati što prije, jer nam treba za tiskarinu.

Ték Novacañ

polag Borse u Trstu od 1 — 15 Novembra 1874.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Caraki dukati (cokini)	—	—	5.19	5.20	5.19	5.20	5.19	—	5.20	5.20	5.20	5.21	5.20	5.21	—	—
Napolconi	—	—	8.86	8.86	8.86	8.86	8.86	—	8.87	8.88	8.89	8.89	8.87	8.88½	—	—
Lire Inglesko	—	—	11.13	11.14	11.13	11.12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Srebro prid (aggio)	—	—	104.15	104.15	104.—	103.85	104.—	—	104.—	104.15	104.35	104.75	104.50	105.—	—	—